

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΕΡΧΟΜΟΥ

Τὸν πῶς μεγάλο τὸν καιρὸν κατάβαθα δὲα νοιώσω,
Σὰν ἡ ψυχὴ μου ἀποζητῆ παντοῦ καὶ πάντα Ἐσένα,
Γλυκεῖά, θὰ πάρω τὰ βουνὰ νὰ ρθῶ νὰ σάνταμώσω.
Μακριὰ ἢ Σὲ δὲ θὰ μπορῶ νὰ ζήσω πῶς σὰ ξένα!

Γλυκεῖά, θὰ πάρω τὰ βουνὰ κ' ἀνήμπορος, θάρσιος
Τὸ μέγα τὸ ταξίδι μου πρὸς τὴν παλιὰ τὴ χῶρα
Ὅλες τίς ἄλιες τίς ψηλές ἐγὼ θὰ δρασκέλῃσω
Καὶ πάντα θὰ δνειρέβουμαι τὴν ἀφραστὴ τὴν ὄρα.

Ἀνήμπορος μὰ δύναμη θὰ δώση μου ἡ λαχτάρα,
Καὶ δὲ θὰ σταματήση με τὸρμητικὸ τὸ ρέμα,
Μηδὲ σὰ βάθη τῆς νυχτῆς ἡ μυστικὴ τρομάρα,
Μηδὲ ὁ γκρεμὸς πὸν ἀχόρταστος πάντα γυροῖται τὸ αἶμα

Καὶ θάγγαντέβω πορφυρὸ τὸ κάθε τοῦ ἤλιου γέμα,
Ἀετόπουλα καὶ γέρακες θὰ φτερουγῶν σιμά μου,
Κι ὅσα στὴ γῆς ἐρημικὰ, μοναχικὰ εἶναι κ' ἔρμα
Θὰ τὰ ξυπνήση κάποτε τὸ γοργοπέρισμά μου.

Καὶ πάντα ἐμπρός, καὶ πάντα ἐμπρός. Τί κ' ἂν με
[δὲρν' ἢ μπόρα ;
Τί κ' ἂν οὐριάζει ὁ ἀνεμος, σέρνεται ἀργὰ κ' ἡ λάβα;
Ὡ νῦτα, νῦτα ἀκούραστα καὶ εὐλογημένα νῦτα!
Περπάτα, νὰ τὸ κρῶ νερό, ξεδίπλωσε καὶ τράβα...

Θὰ φτάσω. Πλάση ἑλληνικὴ, σ' ὄλο τὸ κάλλος σου, δὲη
Θὰ σ' ἀγγαντέβω ἀπάντεχα, θὰ θνηθῶ, νὰ οἱ τόποι
Πὸν κάθε πράσινη ἀνοιξη, στοῦ Μᾶη τὸ δροσοβόλι
Πετούσαμε — τρελλὰ παιδιὰ — τὸ πλουμερὸ τὸ τόπι...

Καὶ μέσ' σὰ βάθη τῆς καρδιᾶς τᾶνδόν θὰ λαλήση,
Καὶ θὰ ρουφήξω ἀχόρταγα τὸ θυμασίω ἀγέρι.
Γλυκεῖά, κάποιος στὴν πόρτα σου θὰ ῥθῆ νὰ σοῦ
[χτυπήση

Κ' ἔλβετικὰ ἀγριολούλονδα βουνήσια θὰ σοῦ φέρῃ!
Γενέβη 1907.
ΛΕΑΝΤΡΟΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Η ΛΑΓΓΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

εἶναι ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ γιὰ τὸ λαὸ καὶ δέχεται καταθέσεις ἀπὸ **μιά δραχμὴ** κ' ἀπάνω.
Σοῦ πλερώνει τόκο 4 1/2 % καὶ σοῦ δίνει πίσω τὰ χρήματά σου ὅποτε θελήσεις εἴτε ὅλα εἴτε μέρος ἀπ' αὐτά.

§ 5

Ρήγας Φεραῖος.

Ὁ Ρήγας ὁ Φεραῖος ἔμεινε καὶ θὰ μείνῃ ἐθνικὸ εἰδωλο ἐξαιτίας τῆ μεγάλης κ' εὐγενικῆς καρδιᾶς του, τὴν ὀρμητικὴν του φιλοπατρία, καὶ τὸ δραματικὸν του τέλος. Συνεπάρθηκε ὅμως ὁ καλὸς τύχος τόσο εὐκολα

ἸΝΤΙΑΝΙΚΙΑ ΝΥΧΤΙΑ

ΤΟ ΜΑΜΙΕ

«Le jour où les cieux seront confondus, où les étoiles s'obscurciront, je t'arrêterai sur ton chemin, ô Idole ! et, te prenant par le pan de ta robe, je te demanderai pourqu'oi tu m'as ôté la vie».

RUBAIYAT

Μπρὸς ἀπὸ τὴν βεράντα ἔτρεχε ὁ γεροποταμὸς.
Ἐτρεχε ἤσυχά κοιμισμένα. Καὶ τὸ φεγγάρι ἔφεγγε πᾶνω του, καράβια εἰδῶν εἰδῶνε, φαντάσματα καράβιων καιροῦ εἰδῶ κ' αἰῶνες πίσω, μὲ μιὰ μὲ δύο πατωσιές, μὲ μιὰ μὲ δύο; σειρές κουπιῶν. Καλὸ βία πλεούμενα, χορτοστεγασμένα, μὲ τὸ μοναδικὸ χρωματιστὸ πᾶνί τους γλυστρούσανε ἀπὸ κόσμους ἄγνωστους σ' ἄγνωστους κόσμους. Βαρκούλες χαμηλές καὶ σουβλερές, ξεχειλισμένες ἀπὸ διπλῆ σειρά γδυμῶν Ἰντιάνων — ὁ κάθε Ἰντιάνος μ' ἓνα καλάμι στὸ χέρι γιὰ κουπί — τρέχανε σαρανταποδαρούσες. Στὸν ἀχνοφώτιστο γύρο τ' οὐρανοῦ ξεδίπλωναν οἱ φοινικεῖς τὰ γιγαντένια ριπίδια τους.

Κ' ἡ τροπικὴ ἡ φύση, καθισμένη στὸ στήθος μου βαριά, μ' ἔλεγε: «Τί θές ἐσὺ εἰδῶ μὲ τὴν ἀλλόκοτη τὴ φορεσιά σου καὶ τὸ ἀκόμα πῶς ἀλλόκοτό σου εἶναι; ποῦθε ἦρθες; τί γυρεύεις; ἀνήσυχη εἶναι ἡ ψυχὴ σου καὶ ξένη, καὶ ἄγριες τὴν ξεσκίζουν ὀρεξές».

«Τὴν ἄπειρη, τῆς ἔλεγα, τὴ βαθειά, τὴ μοιραία σὰν τὸ θάνατο γαλήνη σου δὲ θέλω. Θέλω τὴ ζωὴ γιομάτη ἀπὸ κίνηση, ἀπὸ χαρὲς καὶ ἀγάπη, γιομάτη ἀκόμα καὶ ἀπὸ λύπες. Κι ἂν ὁ πόνος σκουλήκι μὲς τὴ σάρκα μας μ' αἶμα θρέφεται, καὶ ἂν ὁ πόνος θεριεύει καὶ δαγκώνει, γενναῖο ὁ πόνος τὴ χαρὰ, περνοῦνε οἱ σίφουνες οἱ μαῦροι, ξανάρχονται τριανταφυλλίες σὲ αὐγούλες, ξαναγεννιοῦνται μέρες γελαστές, καινούρια ξεφαντώματα, καὶ ἀγάπες νέες».

«Τρέχουνε τὰ νερά σου ποταμὲ σὲ λήθαργο βυθισμένα καὶ ἀνάβουνε στὴν καρδιά μου πόθους γι' ἀφρισμένα κύματα, κύματα πελώρια, κ' οἱ πλατιεῖς ἀμμουδιές σου μὲ κάμουνε νὰ λαχταρῶ γιὰ ξεσκισμένους βράχους».

Πιράξενο τέτοια ὄρα! Ζωντανεύει λὲς ἡ ἀκρο-

ποταμιά. Ἀνάμεσα στὶς φοινικεῖς διάκρινα κάτασπρες σκιές.

Σηκώθηκα καὶ ξεσκούφωτος βγήκα ἔξω. Πλήθαιναν οἱ σκιές καὶ πήγαιναν. Ὅλοι μὲ μούτρα γυρισμένα στὸν οὐρανὸ βλέπανε τὸ φεγγάρι πὸν βλόγιμο ταξίδευε στὸν οὐρανὸ. Τσιμουδιὰ δὲν ἀκούγότανε. Γύρισα κ' ἐγὼ πρὸς τὰ πᾶνω τὰ μάτια καὶ εἶδα μαύρη σκιὰ νὰ σέρνεται στὴν ἄκρη τοῦ φεγγαριοῦ. Μὲ μιὰς ἀκουστήκανε γύρω μου χαμηλές φωνές. «Στιγμὴ γιὰ ἐλεημοσύνη». Ἐκλειψὴ σκέφτηκα. Ἐλεημοσύνη δοσμένη τέτοια στιγμῆ, εἶναι ἐλεημοσύνη στοὺς ἴδιους τοὺς Θεούς. Γιὰ μερικὰ λεπτὰ σχωρνοῦνται χιλιάδες ἁμαρτίες.

«Ἐλεημοσύνη» μουρμούριζαν οἱ ζητιάνοι μ' ὑπερηφάνεια, κ' ἡ μαύρη σκιὰ σερνόταν ὀλοένα σκεπάζοντας τὸ φεγγάρι.

Βάζοντας τὸ χέρι μου στὴν τσέπη μοίρασα ὅλα τὰ λεπτὰ πὸν βρέθηκα πᾶνω μου.

Ἐβίρηνη στὴν ψυχὴ τοῦ Σαχίμπ, κάποιος μουρμούρισε. Εἶτανε ἡ φωνὴ βαθειά, ἐρχόταν, ἔλεγε ἀπὸ τὰ μακρὰ, ἀπάντηση τῆς τροπικῆς τῆς φύσης. Γυρῶ νὰ εἶδω. Δυὸ βήματα πῶς κεί, ξερὸς σὰ μούμια, μὲ μάτια μισόκλειστα στεκόταν ἓνας (*) γιόγκης. Ἐκαμα ἓνα βῆμα, μὰ γένηκε ἄφαντος, ἀγέρας λὲς κ' εἶτανε. Στ' αὐτὰ μου ὅμως ἀκόμα ἀντηχοῦσε «Ἐβίρηνη στὴν ψυχὴ τοῦ Σαχίμπ».

Λίγα λίγο μαύρισε ὀλοτελὴ τὸ φεγγάρι. Στ' ἀσύννεφο στερέωμα λάμπανε διαμάντια. Κάτω, στὸ πλάγι τοῦ ποταμοῦ φέζανε ἀνθρακίες καὶ καντήλες ἀμέτρητες ἀνάφτηκαν εἰδῶ καὶ κεί. Ὁ ποταμὸς δέχτηκε γυναῖκες καὶ ἄντρες πὸν τρέζανε στὸ ρέμα του νὰ παραδώσουν τίς ἁμαρτίες τους.

Χιλιάδες μαῦρα μάτια στὴν ἀκροποταμιά, μάτια μυριάδες στὸν οὐρανὸ βλέπανε τὴν ἐκδίκηση τοῦ φοβεροῦ δαίμονα Ραχοῦ πὸν ἀκόμα μιὰ φορὰ κατὰ πινε τὸν Τσάντρα (**).

Ἐδῶ καὶ ἀναρίθμητους αἰῶνες, προτοῦ νὰ γεννηθεῖ ὁ ἄνθρωπος καὶ πρὶν τὸ πρῶτο χορτάρι νὰ βλαστήσει στὸ φλοιὸ τῆς γῆς, ἔρχισε τοῦ Ραχοῦ ἡ κομμένη κεφαλὴ νὰ στριφογυρίζε: σὰ οὐράνια κ-

*) Yogi. Ὁρθῆκος Ἰντιάνος πὸν, παραπτόντας τ' ἀγαθὰ τοῦ κόσμου καὶ ἀδιάφορος στὸ καθετὶ, βυθίζεται ο' ἕκσταση θερησκευτικῆ προσπαθώντας ν' ἀναγνωρίσει στὸ ἐγὼ του τὸ Ἐγὼ τὸ Ἀπόλυτο, κ' ἔτσι ρίχνοντας τὴ φανταστικὰ του ὕλική φορεσιά νὰ ἐνωθεῖ μὲ τὸ Ὑψίστο καὶ Μοναδικὸ Ὄντο. Ἐχοῦνε φήμη θαματούργων καὶ μάγων.

**) Chandra = Τὸ φεγγάρι θεοποιημένο.

ἀπὸ τὰ μάγια τοῦ Κορσικοῦ τοῦ Καταχτητῆ, πὸν καταντάει ἀφίβολο ἂν εἶχε καὶ πολιτικὴ κρίση ἀνάλογη μὲ τᾶλλα προσόντα του. Ἄς ἀφίσουμε ὡς τόσο τὴν ἱστορία νὰ μιλήση.

Ἀπὸ τὰ Σκολειὰ τῆς Ζαγοράς πέρασε σὰ 1780 ὁ Ρήγας στὸ Βουκουρέστι, κ' ἐκεῖ ἐξῶν ἀπὸ τὰ κηθήματα πὸν ἄκουσε σὲ μεγαλῆτερες Σκολές, ἀποτίστηκε καὶ τὰ μεθυστικὰ νερά τῶν ἀρχῶν τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας». Μεθυστικὰ τωόντις, ἐπειδὴ αὐτὰ εἶναι πὸν μᾶς τὸν ἔχασαν ἄλογα καὶ παράκαιρα. Εἶδε σὰ ὄνειρά του ἀνάλογη Δημοκρατία Ἑλληνικὴ, φαντάστηκε πὸς ἦρθε ἡ ὄρα τῆς, καὶ βεβλήθη στὴν **πραχτικὴ ἐφαρμογὴ** τοῦ ἰδανικοῦ του. Μπῆκε σὲ συνεννόηση μὲ πολλοὺς δικούς μας ὄχι πολὺ στοχαστικώτερος, καὶ μέσα στὸν τόπο κ' ἔξω καὶ συνέχονα σκόρπιζε ἀπὸ τὴν ἀκούραστη πένα του, — ἀφίνουμε ὅσα δὲν ἀποβλέπανε τὸ σκοπὸ του, — κάμποσα ὅμως ἔργα πὸν εἶχαν ἓνα καὶ μονάχο σκοπὸ, τὴ δημοκρατικὴ ἀναμόρφωση τῆς πατρίδας του. Μαζὶ μ' ἐκεῖνα φανήκανε τότες κ' οἱ Ὕμνοι του, πὸν ἓνας τους ἔφερε κατόπι κλονισμό πρωτογενέρωτο στὸ ἔθνος, καὶ μᾶς ἠλέχτρισε ὕστερ' ἀπὸ αἰῶνες ἐθνικὸ κοιμίσμα. Μελετῶντας αὐτὸ του τὸ ἔργο κατανοοῦμε νὰ λησμονήσουμε τᾶλλα του φιλο-

λογικὰ δοκιμάσματα, καὶ νὰ λέμε πὸς ἴσως γι' αὐτὸ καὶ μόνον γεννήθηκε ὁ Ρήγας στὸν κόσμον.

Ἐδὲν δύναται σήμερον νὰ θεωρηθῆ ὡς ἔργον τέχνης καὶ φιλοκαλίας ἐξαιρέτου, παρατηρεῖ ὁ ἱστορικὸς μας ξαναγράφοντας τοὺς πρώτους δυὸ στίχους τοῦ περίφημου Θούριου, «Ὡς τότε παληκάρια κτλ.», πὸν τοὺς ἀναφέρει γιὰ νὰ μᾶς δείξῃ, ἀπὸ τὴ μιὰ πῶς ὁ Ρήγας ἀντιλάλησε τὰ αἰσθήματα τῆς πατρίδας του ἐκείνη τὴν ἐποχὴ, — σωτὸ αὐτὸ βέβαια, — καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη πῶσο χαμηλὰ βρισκότανε τότες τὸ ἔθνος ὅσο ἀπὸ τέχνη καὶ ἀπὸ φιλοκαλία! — Στραβὸ αὐτὸ καὶ ἀνάποδο, ἐπειδὴ ἂν ἡ μεγαλῆτερη τέχνη εἶναι ἐκείνη πὸν καθρεφτίζει πιστὰ τὰ πῶς εὐγενικὰ καὶ τὰ πῶς ἀντρίκια αἰσθήματα, ὅχι μονάχα τῶ συχρόνω, μὰ καὶ τῶν ἀπογόνων τοῦ τεχνίτη, οἱ δυὸ ἐκείνες ἀράδες εἶναι ἀπὸ τὰ μνημεῖα τῆς ἐθνικῆς μας τέχνης. Οἱ δικοὶ μας ὅμως ὡς τὰ χτέες, τί λέω; Ὡς τὰ σήμερα θαρροῦνε καὶ ὀνομάζουνε τέχνη καὶ μόρφωση τένουσια καὶ τὰ ψεύτικα ψυχρολογήματα τοῦ Δασκαλισμοῦ, πὸν ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ ἐφτάφυχὴ μας ἡ φυλὴ νὰ τὰ βαστάξῃ χωρὶς ἀκόμα νὰ παγώσῃ ὀλοτελὴ.

Πέρασε κατόπι ὁ Ρήγας, στὴ Βιέννα πὸν ὑπάρχανε μέσα γιὰ νὰ τυπώνουνα: τὰ ἔργα του, ἐπα-

ταδιώνοντας τὸ Σουρᾶ (*) καὶ τὸν Ἰσάντρα. Ἡ καταδίωξη εἶχε ἀρχίσει ἀπὸ τὸν καιρὸ πού τὸ Ἄμοριτα, τὸ νερὸ τὸ ἀθάνατο, βγήκε ἀπὸ τὸν Ὀκεανό. Στὸ ἄπειρο σὲ θρόνους διαμαντίνους καθόταν ἡ Τριάδα, γαλήνη γύρω βασιλευσε καὶ σιγαλιὰ. Κάτω κεῖ πολεμοῦσαν οἱ Θεοὶ μὲ τοὺς Ἀσούρας τοὺς τρομεροὺς τοὺς γίγαντες. Χρόνια πολλά, αἰῶνες, βαστοῦσε ἡ γιγαντομαχία, μὰ σ' ἕνα γνέψιμο τοῦ Ὑψιστου σταμάτησε τ' ἀλληλοσφάξιμο. Θεοὶ καὶ Ἀσούρας ξεριζώνοντας τὸ βουνὸ Μαντάρα ἀρχίσανε μ' αὐτὸ ν' ἀνακατῶνουν τὸν Ὀκεανό. Ἡ ὥρα ἔφτασε πού θὰ ἐβγαίνει τὸ Ἄμοριτα. Τὸ στράτευμα πού θὰ ἐπιβε τὸ ἀθάνατο νερὸ θὰ κέρδιζε τὴν ἀνίκησι καὶ τὴν αἰωνιότητα· τὸ ἄλλο στὰ Τάρταρα θὰ βυθίζεταν ἀφανισμένο.

Ὁ Σουρᾶ καὶ ὁ Τσάντρα, ἄγγυλοι φρουροὶ ρίχνανε ἄφρονο τὸ φῶς τοὺς πάνω στὸν Ὀκεανό. Καὶ τ' ἀνακάτωμα ξακολουθοῦσε καὶ κύματα θεώρατα πηδούσανε γύρω στὸ βουνό, ὡσπου στὸ τέλος ἄρχισ' ἀπὸ τὰ βάθη ν' ἀνεβαίνει ὁ Νταβαντάρι (**), ἀσπροντυμένος, κρατώντας ἄψηλά σὲ κούπα κρυσταλλίνα τὸ Ἄμοριτα. Πήδησαν οἱ δαίμονες, ὤρμησαν οἱ Θεοί, μὰ ὁ ἀρχιδαίμονας Ραχοῦ ἀρπαξε πρῶτος τὸ πολυτίμο πιετό. Τότε τριγύρω του ἀρχίνησε ἡ τρομερώτερη στιγμή τῆς γιγαντομαχίας. Ἄστραφτε καὶ βροντοῦσε. Μαυρίλα πλάκωσε μὲ μιὰς, δταν ὁ Σουρᾶ καὶ ὁ Τσάντρα τρέξαν νὰ φέρουνε τὰ φοβερά μαντάτα μπρὸς στὸ θρόνο τῆς Τριάδας. «Σωτήρα, εἶπανε στὸ Βισνοῦ, σῶσε τοὺς νικημένους τοὺς Θεούς».

Θεοὶ καὶ δαίμονες πέφτανε σκοτωμένοι στὸ σκοτάδι. Μοναχὰ τὸ Ἄμοριτα ἐφεγγε ἀπαλίνο ψηλά στὴ σκοτεινὰ στὸ φοβερὸ χέρι τοῦ Ραχοῦ.

Τότε τὸ θάμα γένηκε τὸ ξακουστό. Ἐπαψε τὸ ἀστραπόβροντο, πέσανε οἱ ἀνέμοι καὶ λάμπανε τὰ φρισιμένα κύματα. Θεοὶ καὶ Ἀσούρας σταματήσανε θαμπωμένοι μπρὸς στὸ παρθένο σῶμα πού γέννησαν οἱ ἀφροί!

Τὰ ρομπινώραγα τὰ στήθια πρόβαλαν πρῶτα πρῶτα φουσκωμένα ἀπὸ ὄρεξες· ἔπειτα γάλα ἐφεξε ἡ μίση καὶ κύμα, μαξιλάρι σμαραγδένιο, ἀνασκήκωσε τ' ὀλόξανθο κεφάλι· τὰ μάτια λάμπανε ἄστρα διδύμα καὶ νερούλο χρυσάφι τὰ μαλλιά τριγύρισαν τὴ γδύμνια τὴν ἀφρόπλαστη. Κυματιστὰ τὰ χεῖλια τά-

*) Surja = Ὁ φοῖβος.
**) Davantari = ὁ γιάτρος τῶν Θεῶν.

ζανε φιλιὰ, καὶ γλύκα παραδείσια ἡ γαλατίνια ἀγκυκαλιὰ.

Συνῆρθαν οἱ Θεοὶ καὶ οἱ Γίγαντες. Τὰ θαμπωμένα μάτια τοὺς λόξευαν μιὰ στὸ Ἄμοριτα πού ἀχτιδοβολοῦσε πάνω ἀπὸ τὰ νερά, καὶ μιὰ στὴ θεϊκὰ τὴ γδύμνια πού φωταχίζε πάνω στὰ πράσινα τὰ κύματα. Οἱ δαίμονες τότες ξεχνώνοντας τὴν ἀθανασία ριχτήκανε μεθυσμένοι, λαίμαργοι, πίσω ἀπὸ τοῦ Ὀκεανοῦ τὴν κόρη πού τώρα τὴν κουβαλοῦσανε ζουλιάρικα τὰ κύματα μακρυὰ. Τυφλοὶ οἱ Θεοὶ στὴν ὁμορφιὰ τρέξαν μ' ἀγγιὰδα πάνω στὸν ἀρχιδαίμονα Ραχοῦ πού ξέχασε κι αὐτὸς νὰ πιεῖ τὸ Ἄμοριτα πού ἀκόμα τὸ ἐσφιγγαν τὰ σιδερένια δάχτυλά του. Τώρα μ' ἕνα του χέρι παραμερίζοντας τὴν θεῶν τὸ σῶμα, ἄρχισε μὲ τὸ ἄλλο νὰ φέρνει στὰ χεῖλια του τὴν κρυσταλλίνα κούπα. Μὰ ὁ Σουρᾶ καὶ ὁ Τσάντρα ρίξαν καὶ πάλι ἄπλετο τὸ φῶς τοὺς πάνω στὸ Ραχοῦ καὶ βλέποντας τὸν κίντυνο ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ Βισνοῦ (*) μὲ μιὰ σπαθιά χώρισε τὸ κεφάλι τοῦ ἀρχιδαίμονα. Τὸ σῶμα τὸ ἀκέφαλο τὸ ρούφηξε ὁ Ὀκεανός, ἀπὸ τὰ χεῖλια ὅμως τοῦ Ραχοῦ πρόφτασαν νὰ περάσουνε δυὸ σταλακτατίες Ἄμοριτα καὶ ἔγινε τὸ κεφάλι ἀθάνατο. Ἀθάνατοι καὶ παντοδύναμοι γένηκαν καὶ οἱ Θεοὶ ρουφώντας τὸ Ἄμοριτα. Οἱ δαίμονες ἀγάπησαν καὶ πέθαναν, μὰ βρισκόμενοι γλυκὸ τὸ θάνατο στῆς ὁμορφιάς τὴν ἀγκυκαλιὰ.

Ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀρχιγίγαντα ἀπὸ τότες στριφογυρίζει μὲς τὸ ἄπειρο ἐκδίκηση ζητώντας καὶ κυνηγᾷ αἰώνια τοὺς δυὸ φεγγεροὺς Θεοὺς πού τὸν προδῶσανε. Πότε προφταίνει τὸ Σουρᾶ, πότε τὸν Τσάντρα, ἀνοίγει τὸ γιγαντινὸ στόμα καὶ τοὺς καταπίνει, μὰ ξαναβγαίνουν ἄγγιχτοι ἀπὸ τὴν τρύπα τοῦ κομμένου τοῦ λαιμοῦ.

— Δόξα στὸ Βισνοῦ. Δόξα στὸ Μοικούντα (**), φώναξαν τώρα οἱ Ἰντιάνοι.

Ἀπὸ τὸ λαιμὸ τοῦ γίγαντα εἶχε ἀρχίσει νὰ προβάλλει τὸ φεγγάρι. Ἐνα, ἕνα, σδύνανε τὰ λυχνάρια καὶ οἱ φωτιές, καὶ δλόρθες πάνω στὴν ἀμμουδιά οἱ κάτασπρες σκιές, πλυμένες ἀπὸ περασμένες ἀμαρτίες, δεχότανε μὲ κατάνυξη τὸ ἀργυρὸ τὸ φῶς.

Σὲ λίγη ὥρα ἀδειασε ἡ ἀκροποταμιὰ καὶ βρέθηκα κατὰμονος. Ἡ ἀμμουδιά φάνηκε κεντημένη ἀπὸ τίς σκιές τῶ φουινικιών. Ἐρμὸ ξαπλώθηκε μπρὸς μου στὴς φοινικίες ἀνάμεσα τὸ μονοπάτι, θυμίζοντάς μου τῆς ζωῆς μου τὴν ἔρημικὰ. Ἡ νέκρα γύρω μού

*) Βράχμας Βισνοῦ καὶ Σίβας, ἡ Ἰντιάνικα Τριάδα.
**) Mukunda = Αὐτρωτής.

βάραινε τὸ στήθος Τώρα χωρὶς ἀγάπη, χωρὶς ταῖρι, ἐνοιῶθα ἀτέλειωτο μέσα μου κενὸ καὶ μπρὸς μου εἶδα λάκκο ὅπου κοιτόντανε τὰ νιάτα σπαρταρώντας, νιάτα ἄγονα. Καὶ πάγωσε τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ.

Ἀπάνω κεῖ σὰ μάρμαρο ἀκούνητη εἶναι ἡ ἀθανασία θρονιασμένη καὶ μέσα στὸ μονότονο τὸ μεγαλεῖο τοὺς πλήττουνε οἱ θεοὶ καὶ ἴσως ἴσως μὲ χαρὰ τώρα θὰ ἀλλάζαν τὸ μεγαλόπρεπο τὸ θρόνο τοὺς γιὰ τίς ζεστές στιγμὲς πού οἱ δαίμονες, περιφρονώντας τὴν ἀθανασία, ζήσανε στῆς ὁμορφιάς πάνω τὰ στήθια Θέλω νὰ ζήσω, ν' ἀπολάψω, φώναξα· πεντάμορφη εἶναι ἡ ζωὴ, πανώρια εἶναι τὰ νιάτα. Ἰπότε τὸ μέσα μου κενὸ, καὶ ἡ δλόγυρα μου νέκρα θὰ ζεσταθοῦνε μὲ χυμὸ γάλα; Θέλω νὰ ζήσω, ν' ἀπολάψω, φώναξα, καὶ οἱ κουκουβάγιες στριγλίζοντας πετάξανε μακρυὰ τρομαγμένες ἀπὸ τῆς ζωῆς τὴν κραυγὴ.

Εἶχα φτάσει στὸ κήπου μου τὸ κιάκι, καὶ ἀκουμπώντας στὰ χορταριασμένα του κάγκελα ἄφησα τὰ μάτια μου νὰ χυδέφουν τοῦ ποταμοῦ τὸ ρέμα. Ἐφθου εἶδα νὰ πλείουνε πάνω κεῖ γοργόνες σμαραγδομάτες, κοκκινομαλλοῦσες, ἐλασ φωνάζανε φωνές ζεστές, χαδευτικές, βελουδένιες.....

— Εἰρήνη στὴν ψυχὴ τοῦ Σαχίμπ!

Σβύστηκε μὲ μιὰς ἡ ὄπτασις.

— Ποιὸς διαβολὸς τολμᾷ τὸ ὄνειρό μου νὰ χαλάσει;

Σιμὰ μου δλόρθος στεκότανε ὁ γιόγκης τῆς ἀκροποταμιᾶς.

— Καταραμένος σὺ καὶ ἡ εἰρήνη σου. Γιατὶ τὸ ὄνειρό μου νὰ χαλάσεις;

— Γιατὶ τὸ σῶμα τὸ ἀθάνατο ν' ἀφήνει ὁ Σαχίμπ μπροστά του τέτοιο φράχτη νὰ σηκῶνει;

— Μὰ εἶναι ὁ φράχτης σκεπασμένος ἀπὸ λούλουδα καὶ μὲ μεθὰ ἡ μυρωδιὰ τοὺς.

— Μακάριος, Σαχίμπ, ἐκεῖνος πού ἀδιάφορος σὲ λύπες καὶ χαρές, σὲ ἔχτρα καὶ σὲ ἀγάπη, σὲ ζεστασιὰ καὶ κρύο, ρίχνει τὸ φράχτη κι ἀντικρύζει τὸ ἀληθινὸ τὸ εἶναι. Καθὼς στοῦ ἀδιάφορου τοῦ Ὀκεανοῦ τὴν ἀπλωσιὰ μπαίνουνε τὰ τρεχούμενα νερά τῆς γῆς ἀπαρτήρητα, ἔτσι καὶ μέσα στὸ ἀδιάφορο Ἐγὼ σου ἄς μπαίνουνε ἀπαρτήρητες οἱ ἐντύπωσης πού οἱ αἰσθησες γεννοῦνε. Ρίξε τοὺς πόθους μακρυὰ, πέταξε μακρυὰ τίς ὄρεξες, κι ἀποθὺς πάρε τὸ μονοπάτι πού φέρνει στὴ μοναδικὴ Ἀλήθεια, τὸ ἀληθινὸ Ἐγὼ.

— Κράτησε τὴν ἀλήθειαν σου, χάρισμά σου. Εἰ-

ναστατικά, νομοθετικά, πολιτικά, χάρτες, ἐγκόλπια, προκήρυξεις. Ἀπ' ἐκεῖ, μὲ τὴ βοήθεια μερικῶν του συντρόφων, τὰ σκόρπιζε στὴν Ἑλλάδα. Κράταγε πάντα κι ἀλληλογραφία μὲ κάποιον σημαντικούς Γάλλους, πού τοὺς λάτραινε ὁ δύστηνος, κι ἔχι ἴσως ἄδικα. Κι ὅμως τὸν εἶδαμε τοῦ Μπωναπάρτη τὸ φιλελληνισμό.

Τὸν παρακινούσανε ὡς τόσο οἱ δικοὶ μας νὰ κατέβη πιά καὶ νὰρχίση. Ἐκεῖ ἀπάνω, πρόλαβε ἡ Ἀουστριακὴ ἡ ἀστυνομία καὶ ἐπιασε ὄχι μονάχα κασόνια γεμάτα βιβλία του, μὰ καὶ τὸν ἴδιο τὸ Ρήγα μὲ τοὺς φίλους του, Περραιβοὺς, κι ἄλλους. Ὁ Περραιβὸς ξεγύλωσε, ὄντας ὑπήκοος Γάλλος. Οἱ ἄλλοι ὅμως θυσιαστήκανε μαζί μὲ τὸν πρωτομάρτυρα.

Στὴν ἀστυνομικὴ ἀνάκριση πού ἐγίνε στὸ Τριέστι ξετυλίγεται ὄλο του τὸ πρόγραμμα. «Νὰ περάσῃ στὸ Μοριὰ, νὰ συνεννοηθῇ μὲ τοὺς Μανιάτες καὶ νὰ λευτερώσῃ ὅλη τὴν Χερσονήσο μὲ τὴ βοήθειά τους, κατόπι νὰνεβῇ στὴν Καθαυτὴ Ἑλλάδα, Ἡπειρο καὶ Ἀλβανία, καὶ ἀφ' οὗ ἀναποδογυρίσῃ τὰ ἔλαινα καθεστῶτα, νὰ συστήσῃ δημοκρατία κατὰ τὸν τύπο τῆς Γαλλικῆς!»

Αὐτὰ μαθεύτηκαν ἀργότερα. Ἀργότερα μαθεύτηκε καὶ πῶς ὁ Μπωναπάρτης ἀνάφερε στὴν ἐξορία

του κάποιον τέτοιο, μὲ τὴ διαφορὰ πῶς ἡ ἰδέα του ἔβλεπε νὰ μείνῃ ὁ Μοριὰς Γαλλικός, πού τοῦ χρειάζετανε μαζί μὲ τὰ Ἐφτάνησα γιὰ τὴν Αἰγυπτιακὴ τὴν κατάκτηση, καὶ νὰ συστηθῇ Ἑλληνικὸ Κράτος, (μὲ Γαλλικὴ βέβαια προστασία) στὰ βορειότερα μέρη μας, εἶδος προπύργιο ἐναντίον τῶ Ρούσων.

Ἡ Ἀουστρία ὄλα τὰ τέτοια τὰ πολεμοῦσε βέβαια ἀλύπητα, καὶ ἀποτέλεσμα τὸ δράμα τοῦ Ρήγα.

Ἡ Τουρκία τὸν ἐζητοῦσε ἀνυπόμονα τὸ μελλοῦμενο μάρτυρα. Συμφωνεῖ λοιπὸν ἡ Ἀουστρία νὰ τῆς τὸν παραδώσῃ, ὅμως μὲ δικούς της ὄρους. Μᾶλλον λόγους τῆς τὸν ποῦλησε. Τὰ κατόπι λεχτήκανε κάπως θεατρικὰ ἀπὸ τὸν Περραιβό. Ἡ σωστὴ ἡ ἀλήθεια εἶναι, — καὶ τὴ χρωστάμε στὸν ἀκούραστο καὶ σοφὸ ἐρευνητὴ μας τὸν κ. Λάμπρο, — πῶς πρὶν ἀναγκαστῇ ἡ Πόρτα ἀπὸ ἄλλους διπλωματικούς λόγους νὰ ξαπολύσῃ τὸ Ρήγα καὶ τοὺς συντρόφους του ἔστειλε κρυφὴ δικταγὴ νὰ τοὺς στραγγαλίσουνε στὴ φυλακὴ, καὶ ἔπειτα νὰ διαδώσουνε πῶς ἔφυγαν, καὶ αὐτὸ ἔγινε. Ἀργὰ ὅμως γιὰ τὴν Τουρκία, ἐπειδὴ ὁ Θουρίος τοὺς τραγουδιότανε πιά τότες ἀπὸ κάθε ρωμαῖκο στόμα.

Πολιτικὰ μεπεδέματα.

Ἄν καὶ τὰ πολιτικὰ τῆς Εὐρώπης τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἀνήκουνε, μέρος στὴ Γενικὴ Ἱστορία, μέρος στὴν Τουρκικὴ, ἀξίζει ὅμως νὰ τοὺς ριζοῦμ' ἐδῶ μισή ματιὰ, γιὰ νὰ ἐνοήσουμε καλλίτερα τὰ κατόπι.

Μῆτε τῆς Ρουσίας μῆτε τῆς Τουρκίας δὲν τῆς ἄρεξε ἡ ἀνκατωσιὰ ἐκείνη τῆς Γαλλίας μὲ τ' ἀνατολικά. Κατεβάνει λοιπὸν ἄξαφνα Ρουσοτουρκικὸς στόλος, καὶ βγάξει τοὺς Γάλλους ἀπὸ τὰ Ἐφτάνησα (1799). Ἐμεινε τώρα ν' ἀποφασιστῇ ποιὸς θὰ τὰ πάρῃ τὰ Ἐφτάνησα. Συμφωνήσανε λοιπὸν οἱ καινούριοι σύμμαχοι νὰ τὰ κάμουν αὐτόνομα μὲ ρουσοτουρκικὴ προστασία, καὶ μ' ἕνα ἀπῆμαντο φόρε στὴν Πόρτα. Τὸ πῶς περιέργη εἶναι πού ὁ Μπωναπάρτης, πού μόλις τίς προκάλες θεωροῦσε τὰ νησιὰ ἐκεῖνα πολυτίμη γιὰ τὴ Γαλλία, τώρα χαιροκροτοῦσε τὴ ρουσοτουρκικὴ αὐτὴ δημοκρατία!

Ὡς τόσο σιγὰ σιγὰ ἡ Ρουσία ἄρχιζε καὶ ἐδειχνε τῆς Τουρκίας πῶς ἐνοοῦσε μόνη τῆς νὰ κυβερνή τὴν καινούρια τὴ «δημοκρατία», μὲ τὴ μεγάλ-

μαί δλόκληρος σῶμα ἐγώ καί δέχομαι στά γόνατα μ' εὐγνωμοσύνη τίς ἐντύψεις πού σὺ κακόμοιρε περιφρονᾷς, τίς ἐντύψεις πού οἱ αἰσθησῆς μου, μέλισσες ἀνοιξιάντικες, κουβαλοῦν ἀπό τῶ λουλουδιῶν τήν καρδιά.

— Φαντασιᾶ (*) τὸ καθετί τριγύρω σου, Σαχιμπ, ἀπάτη τὸ καθετί. Ἀλήθεια μιὰ μονάχα τὸ ὕψιστο Ἐγώ, πού μέρος του καί τὸ δικό σου τὸ Ἐγώ. Θεός ὁ Παραδράχμας, Θεός καί σὺ ὁ ἴδιος. Μὰ τὸ δικό σου τὸ ἐγώ τῆς ἀγροικισίας τὸ σκεπάζει ἡ καταχνιά καί γύρω σου φαντάσματα γεννιούνται. Μιὰ Ὀμορφιά μονάχα τὸ Ἐγώ, μιὰ Ἡδονή, μιὰ Ἀγάπη τὸ ἀληθινὸ τὸ εἶναι. Καί τῆ στιγμή πού ἀνοίχθουν τὰ μάτια τὰ πραγματικά καί ζεσκιστεῖ ἡ σκίπη ἡ ἀδιάφανη καί ἀντιμέτωπος σταθεῖς μὲ τὸ πραγματικὸ Ἐγώ σου, θὰ πάψει ἡ περιπλάνηση καί λεύτερος Θεός θὰ θρονιαστεῖς στὸ ἔπειρο (**).

— Πές μου στὸ ἔρρο ἔπειρό σου, πές μου ὑπάρχουν τοῦ τόξου τοῦ οὐράνιου τὰ χρώματα κ' οἱ χρωματιές; Καί ἂν τὸ τόξο εἶναι φαντασιᾶ ἀληθινή εἶναι ἡ χαρὰ πού τὰ μενεξεδιὰ ἀντιπεγγίσματα γεννῶναι στὴν καρδιά μου. Πές μου στὸ ἔπειρό σου τὴν ἀτέλειωτη τὴν ἐρημιὰ φιντρώουνε λουλουδιὰ, λάμπουνε μάτια ἀπὸ ἀγάπη, φωτισμένα, σμίγουνε χεῖλια, ἀνοίγουν ἀγκαλιές, δημιουργεῖ κανεὶς στὸ ἔπειρό σου; Τῆς ἡδονῆς τὸ μέθυσμα ὑπάρχει καί; καί ζεῖ κανεὶς ἐκεῖ, καί πάσχει, καί πονεῖ, καί χαιρεται, καί κλαίει, καί ἀγαπᾷ καὶ ὀχτρεῖται; Ὑπάρχουν ἀλλαγές συχνές στὸ ἔπειρό σου, καί παύει

μιὰ μόνη στιγμήλα ὁ αὐτοθαλασμός, τὸ αὐτομεγαλειό; Τὰ χεῖλια τὰ δικά μου φέλνουνε τὸν Ὑμνο τῆς Ζωῆς· μὲ τραβοῦνε σὲ πεταλοῦδες καί σὲ πολύχρωμες φουσκαλίδες τοῦ ἀφροῦ.

— Σαχιμπ, οἱ ἡδονές πού τώρα σὺ λατρεύεις ἀρχὴ ἔχουνε καί τέλος, μὰ τὸ ἀθάνατο Ἐγώ σου σὰ γνωρίσεις θὰ γεννηθῶναι ἄλλες αἰώνιες ἡδονές καὶ ἀθάνατες.

— Ἀλλοίμονο, γρήγορα τελειώνει τὸ μεθύσι τῆς ζωῆς. Σὲ λίγο τὰ κατάμαυρα μαλλιά θ' ἀσπρίσουν καί τὸ ζεστό τὸ αἷμα θὰ παγώσει, καί κεῖ κρυμμένος κάπου περιμένει ὁ μέγας ὁ Ὀχτρός, ὁ Θάνατος, μὰ ἔως τότε ζήτω ἡ ζωὴ, τὸ σῶμα ζήτω, ζήτω ἡ ἀγάπη, ζήτω ἡ ψευτιά, ἀφοῦ ψευτιά τὴν ὀνομάζεις σὺ. Κι ἂν πέρα ἀπὸ τὸν τάφο ἄλλες, μὰς γεννηθῶναι ἡδονές ἀθάνατες, καί αἰσθησῆς ἀθάνατες ντυθῶμε, τότε, μονάχα τότε, θὰ φωνάξω ζήτω στὴν ἀθανασία.

— Μὰ δὲ θὰ τὴ γοῖσει τὴν ἀθανασία ὁ Σαχιμπ προτοῦ τ' ἀθάνατό του νὰ γνωρίσει εἶναι. Δι' σήμανε ἀκόμα ἡ καμπάνα, ἡ καταχνιά καί τὸ σκοτάδι θὰ ξακολουθήσουν, καί ὁ Σαχιμπ σὲ ἀναριθμητὲς θὰ ξαναγεννηθεῖ ζωές. Μὰ θὰ ἔρθει ἡ μέρα πού ἡ περιπλάνηση θὰ σταματήσει, κ' ἡ ρόδα ἀπὸ τίς ζωές τίς ψεύτικες θὰ πάψει νὰ γυρνᾷ. Θὰ φέξει τότες ἡ ἀλήθεια καί τὰ φαντάσματα θὰ διαλυθῶναι. Τότε ἡ ψυχὴ μόνχη θὰ βρεθεῖ, καί στὴ μοναξιά, πού τὸ δικό της φῶς θὰ λούζει, θὰ μένει περιμένοντας Θεός ἐκείνη μὲ τὸ Θεὸ τὸν ὕψιστο νὰ ἐνωθεῖ. Ὡς τότε τὰ φαντάσματα θὰ παίρνεις γιὰ πραγματικότητα.

— Γεννάς, κακόμοιρε, ἐσὺ φαντάσματα τριγύρω μου, μὰ δὲς χαράζει στὴν ἀνατολή! Ἀκοῦς πού τραγουδοῦνε τὰ πουλιὰ; Οἱ κουκουβάγες κρύφτηκαν κρύφου καί σὺ. Σὲ λίγο θὰ φανεῖ ὁ ἥλιος, θὰ ζεσταθεῖ ἡ φύση, θὰ φύγει τῆς νυχτῆς ἡ νείκρα καί θὰ ξαναρχίσει ἡ Ζωή. Γιὰ δὲς πῶς βᾶφεται ὁ οὐρανός, γιὰ δὲς τίς δροσοστάλαχτες τίς πρασινάδες, γιὰ δὲς τριγύρω τὴ γιορτὴ τῶ λουλουδιῶν. Ψεύτικη λέγεις ἡ Ζωή, δός μου ζωὴ σὺ λέγα γώ· ψεύτικες λές οἱ αἰσθησῆς, δός μου καί ἄλλες αἰσθησῆς. Ἡ περιπλάνηση ἄς ἐξακολουθήσει, κ' ἡ ρόδα ἄς μὴ σταματήσει. Δός μου ζωὴ καί ψεύτικη ἀκόμα, δός μου ἀναριθμητὲς ζωές. Ἄν τέτοια ἡ ζωὴ, τότε ἀκόμα μιὰ φορὰ ἄς ξαναζήσω. Φύγε ὁ ἥλιος ἀνεβαίνει.

Καλοῦτα, Γεννάρης 1908 ΚΡΙΣΝΑΣ

“Ο ΝΟΥΜΑΣ,”

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα Δρ. 5.— Γιὰ τίς Ἐπαρχίες Δρ. 7
Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ Δρ. 10.

Γιὰ τίς ἐπαρχίες δεχόμεστε καὶ τρίμηνες (2 Δρ. τὴν τριμηνία) συντρομῆς.

Κανένας δὲ γράφεται συντρομητὴς ἂν δὲ στείλει μπροστὰ τῆ συντρομῆ του.

10 λεπτὰ τὸ φύλλο λεπτὰ 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιάσκια (Σύνταγμα, Ὀμόνοια) Ἐθν. Τράπεζα Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιόδρομου (Ἀκαδημία), Βουλῆ, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδηδρόμου (Ὀμόνοια), στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας» Γ. Κολάρου καί Σακέτου (ἀντίκρυ στὴ Βουλῆ).

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Ἡ ἐγκληματικότητα. — Ἡ πάψη τοῦ κ. Χατζιδάκη. — Ἀστυνομία πού ἐπαναστατεῖ — Οἱ μαχαλάδες μας κ' ἡ ἀρχαιομανία.

ΤὸΝ τελευταῖο μῆνα πλημμύρα ἀπὸ ἐγκλήματα καὶ αὐτοχρονίες σημειωθήκαμε στὰ ἄστυνομικὰ δελτία. Ἡ Ἀθήνα καὶ ὁ Πειραιᾶς κολεμπήσανε στὸ αἷμα. Καί τί ἐγκλήματα; Στραγγαλισμοὶ μικρῶν παιδιῶν, ἔχρωσες, φόνου γιὰ κλέψιμο, μαχαρώματα γιὰ ἐρωτοδουλείας καί τὰ τέτοια, πού δειχνουνε θεοφάνερα πῶς ἡ κοίτασμα μας σάπισε ὡς τὸ κόκαλο.

Κεῖνοι ὁμοῦ πού ψυχολογοῦνε τὰ γεγονότα καὶ ζητᾶν τὰ πράματα, δὲν ξαφνιάζονται καθόλου γι' αὐτὴ τὴν κατάσταση. Ἀμα βλέπουνε τὸ λαὸ ἀφημένο ἔρρο στὸ δρόμο τοῦ χαμοῦ, δίχως σκολεῖο πού νὰ τονὲ μορφώσῃ, καί δίχως Ἐκκλησίᾳ πού νὰ τονὲ διδάξῃ τὸ στοιχειώδη καί πρῶτο καθήκον του, τὸ σεβασμὸ σὴ ζωὴ τοῦ ἀλλοῦ, ἄλλὰ τὰ περιμένουν καί τὰ δέχονται σὰ φυσικά.

Οἱ λαοὶ τὸ εἶπαμε καὶ ἄλλοτες, δι' φρονιματίζονται μὲ τίς πατριωτικὰς παραδόσεις τῆς 25 τοῦ Μάρτη, μὲ τὰ ἀποκροστικὰ ἄρθρα τῶν «Πατριῶν», καί μὲ τὰ τραγούδια τοῦ Μαισοῦκα. Κάτι βαθύτερο, κάτι οὐσιαστικώτερο, κάτι ἡψηλότερο χρειάζεται. Κι αὐτὸ εἶναι τὸ πλάσιμο ἀνθρώπων, πού νὰ κιάσουν τὸν ἴδιο ἐαυτὸ τους, νὰ ἡμερέψουν τὰ ἄγρια πάθη πού τοὺς ξανάβει μέσα τους ἡ πολυτροπὴ ζωὴ, νὰ τὴν κανοῦσαν αὐτὴ τὴ ζωὴ σύμφωνα μὲ τίς βιωτικὰς συνθήκας ἀληθινῶ πολιτισμοῦ.

Μὰ ποῖος νὰ τὰ κάμει αὐτὰ; Ὁ Θεοτόκης μὲ τὴ μεταρροθμίση, οἱ Δεσποτάδες μὲ τὸ κεμεῖ τους, ἢ οἱ δασκάλου μὲ τὴν προγονομανία τους;

7

Ἡ Ἀλῆ Πασᾶς.

Ἦρα μας νὰ γνωριστοῦμε καί μὲ τὸν περιζήκουστο τὸν Ἀλῆ Πασᾶ, πού σήκωσε τοὺς καιροὺς ἐκείνους στὴν Ἀνατολὴ περισσότερες φουρτοῦνες ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους, ἰχτροὺς ἢ φίλους. Δὲν πολυταιριάζει βέβαια μὲ τὸ σκοπὸ μας νὰ χατομερήσουμε ζουγραφίζοντας καί χρωματίζοντας τὸν παράξενον αὐτὸν ἀντίλαλο καὶ ἀντίπαλο τῆς Τούρκικης βαρβαρωσύνης, πού ἀπὸ τὰ 1788 ἴσχυε μὲ τὰ 1820 ἔσπειρε ἀπὸ τὰ Γιάννινα φρίκη καί τρόμο σὲ χριστιανούς καί σ' Ὀθωμανούς. Εἶτανε μεγαλομανὴς Ἀρβανίτης, ἀποξενωμένος ἀπὸ τὸ ἔθνος του, καί κυριεμένος ἀπὸ τὴ φιλοδοξία νὰ γίνῃ μέγας Κυρίαρχος, δίχως ὅμως μεγαλῆτερα ψυχικὰ προτόντα ἀπὸ κοινὴ κουτοπονηριά καί κοινότρη σκληροκαρδωσύνη. Καλὰ μὰ τὴν ἀλήθεια κάνει ὁ δικός μας καί τονὲ χαρακτηρίζει στενοκέφαλο καί ποταπό, μόνο κρέμα πού δὲ στοχαστικὴ νὰ δώσῃ ἀνάλογους τίτλους καί σὲ μερικὸς δικούς μας, γιὰ χάρη τῆς δικαιοσύνης· παρὰ ξαναρχίζει τοὺς ὑποθετικούς του ἐκείνους συλλογισμούς, τοὺς ὄχι πολὺ σοφοὺς, τὰ αἰώνια ἐκείνα τὰ ἄν, καί

λη ἐπιρροὴ πού εἶχε στὸν τόπον. Αὐτὸ τὴν Τουρκία τὴ στενοχωροῦσε. Ἀκόμα ὁμοῦ περισσότερο στενοχωρήθηκε ἡ Πόρτα μὲ νέα πάλαι πολιτικὰ μεπεδέματα, ὅτα δηλαδὴ συκροτήθηκε ἡ τετραπλὴ συμμαχία Ἀγγλίας, Ἀουστρίας, Ρουσίας καί Σουηδίας, ἐναντίον τοῦ Ναπολέοντα (1805). Μ' ἄλλους λόγους ἡ παντοτεινὴ τῆς σύμμαχη, ἡ Ἀγγλία, πήγαινε τώρα μὲ τοὺς ἀντίπαλούς της, καί δὲν ἤξερε ἡ Τουρκία μὲ ποῖο μέρος νὰ πάη· μὲ τὴν τετραπλὴ συμμαχία, δηλαδὴ μὲ τὴ Ρουσία πού στάθηκε παντοτεινός της ἐχτρός, ἢ μὲ τὴ Γαλλία, πού γύρευε νὰ τὴν κομματιάσῃ ἐχτὲς ἀκόμα. Ἀρχίσανε λοιπὸν τότες νὰ δουλεύουνε στὴν Πόλη δὺο κόμματα· ἓνα, τὸ Γαλλικό, (Σουτζος καί Καλλιμάχης), δεύτερο, τὸ Ρουσικό, (οἱ Ἡγεμόνες Κωσταντίνος Ὑψηλάντης τῆς Βλαχίας, καὶ Ἀλέξαντρος Μουρούζης τῆς Μολδαβίας), ὁσούτου ὁ Πρέσβης τῆς Γαλλίας κατάρφε νὰ πέσῃ ὁ Ὑψηλάντης καὶ ὁ Μουρούζης, καί νὰ διοριστοῦναι Ἡγεμόνες ὁ Σουτζος καὶ ὁ Καλλιμάχης. Ἐνεργεῖ τότες ὁ Ἀγγλος ὁ Πρέσβης, καί ξανακοροῦνται στὴ θέση τους ὁ Ὑψηλάντης καὶ ὁ Μουρούζης. Ἀξερνα ὁμοῦ ἐρεθίζεται ἡ Τουρκία ἀπὸ κάτι ἐνέργειες τῆς Ρουσίας στὴ Σερβία, ξεθαρρεῖται ἀπὸ νέα κατορθώματα τοῦ Μποναπάρτη, καί θανατῶναι τὸν Ἀλέξαντρο Ὑψη-

λάντη, τὸν πατέρα τοῦ ἡγεμόνα τοῦ Κωσταντίνου. Ἐφυγε αὐτὸς στὴ Ρουσία. Τότε εἶναι πού κατέθηκε ὁ Ἀγγλικὸς ὁ στόλος (1807), πέρασε πρῶτη φορὰ τὰ Δαρδανέλλια, καί παρουσιάστηκε στὴν Πόλη γιὰ νὰ παραλάβῃ ρουσοτουρκικὸ πόλεμο, καί ἀναγκάσῃ τὴν Τουρκία νὰ εἰρηνεψῇ μὲ τὴ Ρουσία. Μὲ τὴν ἐπίμονη ὁμοῦ ἐνέργεια τοῦ Γάλλου τοῦ πρέσβη, γύρισε ἀπραχτος ὁ Ἀγγλικὸς ὁ στόλος. Στὸ μεταξύ τὴν ἔτρωγε τὴν Τουρκία μεγάλη ἐσωτερικὴ ταραχὴ. Οἱ Οὐλαμάδες κ' οἱ Γενιτσαροὶ σηκώθηκαν, ἔριξαν τὸ χριστιανόφιλο Τρίτο Σελίμη, καὶ ἀνέβασαν τὸν Τέταρτο Μουσταφᾶ. Μαζὶ μ' αὐτὴ τὴν ἀναστάτωση ἔρχεται ἄλλη πάλαι Εὐρωπαϊκὴ μεπεδέψια, ἡ εἰρήνη δηλαδὴ μεταξὺ Ρουσίας καὶ Γαλλίας. Κι ὄχι μονάχα εἰρήνη, παρὰ καί συμμαχία, πού βᾶση της εἶχε τὸ μίσοςμα τῆς Τουρκίας, καί λάθανε μέλιστα εἶδος ἄραβῶνα, ἡ Γαλλία τὰ Ἐρτάνησα, κ' ἡ Ρουσία τίς Ἡγεμονεῖες. Βίασταξε αὐτὴ ἡ κατάσταση ὁσούτου ξανασυμμάχησε ἡ Ἀγγλία μὲ τὴν Τουρκία, στὰ 1809. Μ' αὐτὸ λοιπὸν τὸν τρόπο εἶχανε ξαναγυρίσει πάλαι τὰ δύστυχα τὰ Ἐρτάνησα ἀπὸ τὴ ρουσικὴ ἐκείνη αὐτονομία στὴν πρῶτη τους προστάστρα τὴ Γαλλία.

Bhagavad — Gita